

SOSTEn EU-vaalitavoite 2

Vapaa ja vahva kansalaisyhteiskunta on demokraattisen Euroopan edellytys

Vahva kansalaisyhteiskunta on sekä toimivan demokratian että kestävän kehityksen edellytys. Koska Euroopan unioni on keskeinen yhteiskunnallinen toimija, kansalaisyhteiskunnan ja järjestötoiminnan vahvistaminen on oltava sen strateginen prioriteetti.

SOSTE SUOSITTELEE:

- EU:n perusoikeuksien ja laillisuusperiaatteen toteutuminen varmistetaan jokaisessa jäsenvaltiossa
- EU:n strategia vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa ja järjestötoimintaa
- Paikallisia demokraattisia rakenteita ja prosesseja tuetaan
- Kansalaisyhteiskunnan tilan kaventuminen Euroopassa estetään

Eurooppalaisessa ohjausjaksossa huomioidaan kansalaisten ääni

Euroopan unionin tulee tukea paikallisia demokraattisia rakenteita ja prosesseja entistä paremmin. Viime vuosien kasvanut kritiikki ja lisääntyneet protestit unionia kohtaan eivät ole merkki kansalaisyhteiskunnan pilaantumisesta, vaan vaatimus suunnan muutoksesta. Tulevaisuudessa Eurooppa tarvitsee yhä enemmän keskinäistä luottamusta, osallisuutta sekä mukaan ottavaa yhteiskunnallista ja taloudellista kehitystä. Nyt on tuudittauduttu ajatukseen, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen kaltaiset yksittäiset tekniset välineet ovat riittävä ratkaisu kansalaisten kuulemiseen, mutta näin ei ole. Kansalaisyhteiskunnan ääni täytyy tuoda vahvemmin mukaan kaikkeen unionin politiikkaan.

SOSTE mielestä eurooppalaisessa ohjausjaksossa on kuultava ja huomioitava entistä laajemmin kansalaisyhteiskunnan ääni kaikissa jäsenmaissa. Lisäksi Euroopan unionin rahoituksella on tuettava erityisesti luottamusta kasvattavia ja osallistavia hankkeita. Näin järjestöjen työ, joka tähtää hyvinvoinnin tuottamiseen, jakamiseen ja siihen investoimiseen, saadaan kiinteämmin osaksi EU-politiikkaa, ja edellytykset hyvinvointitalouden rakentamiseen paranevat.

Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä Euroopassa on parannettava

Suomessa kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen merkitys on suuri, ja tämä näkyy esimerkiksi rahoituksessa sekä siinä, miten kansalaisyhteiskunnan edustajia kuullaan päätöksenteossa. Suomeen on luotu pysyviä rakenteita toimikuntien ja kuulemisten avulla, ja järjestöjen edustajat ovat usein mukana myös valtion virallisissa delegaatioissa.

Suomalaisen kansalaisyhteiskunnan rahoittamisessa veikkausvoittovaroilla on huomattava merkitys. Rahapelipolitiikka on jatkossakin säilytettävä EU:ssa jäsenmaiden kansallisessa päätösvallassa. Jäsenmaiden ja komission yhteisiä toimia tarvitaan laittoman rahapelitarjonnan, sekä siihen liittyvän järjestyneen rikollisuuden ja rahanpesun tehokkaassa torjumisessa.

Kansalaisyhteiskunnan tila useissa Euroopan maissa on kaventunut. Monessa maassa järjestöjen toimintaa kontrolloidaan, rahoitusta leikataan tai toiminta tehdään muuten mahdottomaksi. Myös väkivallan uhka on todellisuutta monille kansalaisjärjestötoimijoille.

Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä täytyykin Euroopassa parantaa. Järjestöillä on oltava mahdollisuus toimia vapaasti, ajaa yhteiskunnallista muutosta, jakaa tietoa, tuottaa palveluja ja kritisoida valtaapitäviä. Unionin tulee systemaattisesti toimia niin, että kansalaisyhteiskunnan tilan kaventuminen Euroopassa estetään.

Taustaa: Vaaran merkit ilmassa

Vahva kansalaisyhteiskunta ja sananvapaus ovat toimivan demokratian ja kestäväen kehityksen edellytyksiä. Lisäksi se on hyvinvointitalouden vahvistaja. Kansalaisyhteiskunta on syntynyt ihmisten halusta vaikuttaa asioihin ja kerääntyä yhteisten asioiden äärelle. Kansalaiset, järjestöt ja kansalaisyhteiskunta ansaitsevat tuekseen vahvan yhteiskunnallisen vision ja strategian, jotka tunnustavat osallisuuden ja kansalaisyhteiskunnan merkityksen.

Epädemokraattinen kehitys ja populismin nousu tarkoittavat useimmiten, että kansalaisyhteiskunnan toimintaa yritetään rajoittaa ja sen mahdollinen kritiikki valtaapitäviä kohtaan vaientaa. Jos Euroopan unionin perustana olevat arvot – ihmisarvon kunnioittaminen, ihmisoikeudet, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo ja vähemmistöjen oikeudet – eivät toteudu jäsenvaltioissa, ei kansalaisyhteiskuntakaan voi toimia. Tätä kehitystä ei pidä hiljaisesti hyväksyä ja unionin strategian tulisikin vahvasti tukea kansalaisyhteiskuntaa.

Vahva kansalaisyhteiskunta takaa osaltaan moniarvoisen ja moniäänisen yhteiskunnan, sillä juuri kansalaisyhteiskunta tuo kuuluviin yhteiskunnan heikoimpien, syrjittyjen ja vähäosaisten äänen.